

150 éves hitközség

Vezetőségválasztás előtt áll a Debreceni Zsidó Hitközség. Ezért igencsak aktuális a számvetés, a mérleg elkészítése. Erre Weisz Pétert, a hitközség elnökét kértük.

„Hitközségünk nagyon fontos és kiemelt zsinagógái évet zárt, hiszen programjaink és megmozdulásaink egy gondolat köré csoportosultak: 150 évesek vagyunk, s ezt méltóképpen kell megünnepelni – Az első és legfontosabb feladatunk, mint vallási közösségnek, a hitéhez kapcsolódó intézmények és a templomi imádkozás fenntartása.

A Kápolnás utcai állandó imádkozóhelyünk pályázati pénzből új tetőt, belső festést kapott, megújítottuk a padokat, és a női részbe új asztalokat és székeket helyeztünk. Állami segítséggel újítottuk fel a Pásti utcai zsinagógát, melyet több évi kitaró erőfeszítések után sikerült műemlékké nyilvánítani. 2002-ben minisztériumi pályázat elnyerésével a tetőszerkezetet újítottuk fel, majd 2003-ban a külső rész felújítására nyertünk el pályázatot. Felújítottuk a székházunk tetőzetét, a lakásokat, és átfestettük a külső homlokzatot.

A hitközségnek számtalan kiadványa van: elkészítettük például azt a névjegyzéket, amely az 1944-ben Debrecenben élt, közel 11 ezer zsidó névsorát tartalmazza. Készül a Hajdú-Bihar me-

gye településeit bemutató emlékkönyv is, amely nemcsak a névsorokat tartalmazza, hanem egy-egy település zsidóságának történetét is.

1978 óta üzemel a kóser konyha a székházunk emeleti részén; elhatároztuk: levisszük a földszintre. Az átalakításra pályázaton nyertünk 30 ezer dollárt. A ciklusunk alatt felújítottuk a rituális fürdőnk, a Mikvét is. Az idős templomjárók és az ebédért bejönni nem tudók segítségére pályázaton szereztünk egy mikrobuszt. Több mint harminc éve méltánytalanul elhanyagolt volt a temető. Új ravatalozót építettünk, megújítottuk az utakat.

Igen sok rangos rendezvénye is van a hitközségnek. A Debrecen és határon túli testvérhitközségek tudósai ez évben immár ötödik alkalommal találkoztak. A dr. Kardos Albert vers- és prózamondó verseny nemzetközivé bővült, s a város egyik leg-rangosabb versenyévé vált. A nemzetközi programhoz kapcsolódva immár második éve adtuk ki a Shalom évkönyvet.

A Debreceni Zsidó Hitközség a törvények, jogszabályok betartása mellett gazdálkodik, jelenleg 30 millió forintos tartaléka van.

A reformációra emlékeztek

„Egyedül a hit által üdvözülhet az ember. Nincs szükség költséges szertartásokra, hatalmas egyházi vagyona, hogy a földi halandó megtalálja az utat Istenhez.” Ezek voltak Luther Márton fő gondolatjai, amikor – 486 évvel ezelőtt – október utolsó napján a wittenbergi vártemplom kapujára szegte az egyházi üzerkedést elítélő tételsorát.

Ezzel kezdetét vette a reformáció. Október 17. és 31. között az evangélikus és református egyház az Országos Protestáns Napokon hazánk számos városában kiállítással és különböző programokkal állított emléket a reformáció nagy alakjainak. Városunkban a református, baptista és evangélikus egyház rész-

vételével tartottak ünnepséget október 31-én a Nagytemplomban, melyen Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Egyházkerület püspöke hirdetett igét, és dr. Dienes Dénes egyháztörténész tartott előadást. A „reformáció hete” programsorozatba illeszkedett a Homokkerti Református Templomban nagyváradi művészek közreműködésével előadott színpadi játék – Wass Albert Üzenet az ott-honi hegyeknek című műve –, valamint a „Kollégiumi esték” során Haas György Diktatúrák árnyékában című, Tildy Zoltán életéről szóló könyvének bemutatója.

D. O.

A közjó szolgálatában

Alakuló ülését tartotta október 27-én a Debreceni Kolping Család Egyesület. A mozgalmat Kolping Adolf indította útjára 1849-ben.

A német származású pap tanításai szerint egy kereszténynek jó hazafinak és családapának kell lennie, helyt kell állnia a munkában és otthon, szolgálnia kell a közjót és nem utolsósorban tanulnia, önmagát folyamatosan képeznie kell. Ezt a szellemiséget próbálja meg továbbadni a hazánkban jelenleg található több mint száz Kolping Család egyesület. Bisztricz Lászlóné, a keleti körzet titkára érdeklődésünkre elmondta:

Magyarországon az 1860-as években jelentek meg hasonló mozgalmak, mára összesen körülbelül ötezer tagot számlálnak az ország minden pontján megtalálható Kolping-egyesületek. A körzeti titkár kiemelte, hogy az egyesület céljai között van a tagjainak a segítése, felkarolása, ennek érdekében szerveznek például foltvarró, faragó, számítástechnika- és nyelvtanfolyamot is.

A debreceni szervezet székhelye – a „Jézus Szíve” római katolikus plébánia – a Mikes Kelemen utca 31. szám alatt található.

S. R.

számítógép ház

Ragadja meg a lehetőséget !

15" LG 1510s TFT monitor

87.990.-

Sulinetben vásárolva:

87 900.- Ft - 60 000.- Ft =

27 900.-

Számítógépek, kiegészítők 60 000.- Ft-os adóvisszatérítési lehetőséggel.

Vágja ki ezt a hirdetést, hozza magával, hátizságot adunk érte amennyiben 50 000.- Ft felett vásárol.

4032 Debrecen, Nagy Lajos király tér 4/b. Telefon: 52.502.502
e-mail: info@szamitogep haz.hu
web: www.szamitogep haz.hu

Ne maradj le róla

Finoman s fájlón vívódó magyar

Csokonai Vitéz Mihály születésének 230. évfordulóját november 17-én ünnepeljük. Beleszületett a hazánkban Bessenyei nevével jelzett felvilágosodásba, bele a kollégiumi szellemiségbe.

„Be magyar voltál, be magyar. Ó, fájdalmasan magyar. Az elejéből való a magyar fajtának. A keveséből. A finomabban megalkotottjából. A vívódóból. A szenzibilisből” – írta róla Ady 1905-ben, halálának centenáriumán, féltve őt az utókortól, hogy mikor fogják elvitatni magyarságát. Hiszen kozmopolitának vallotta magát, s ő volt akkor „a leueurópaiabb ember ebben az országban”. Ady szerint a szülőváros nem tudja jóvá tenni Csokonai szenvedését annak ellenére sem, hogy mindjárt halála után nőni kezdett a kultusza. Krúdy 1915-ben, mikor a városi színház felvette Csokonai nevét, azt kérdezte cikkében, hogy van-e egyáltalán köze a színháznak ahhoz a Csokonaihoz, akinek e város a fiatalon

bekövetkezett halál, a viszonszeretni nem tudó hölgy jelképe volt.

Érdemes emlékeznünk arra, hogy Ady Petőfi elé helyezte Csokonai költészetét (alapot adva később a Kosztolányi-féle Ady-revizió összehasonlítására is). Bár „Petőfi fenomén volt, a dal első magyar zsenije Csokonai”. Vitézünk „kikapott” Kölcsey Ferenc-től, a reformkori kritika mértékadó alakjától, de Ady szerint, ha a költők Petőfi helyett Csokonaihoz jártak volna tanulni, „ma sokkal gazdagabb a magyar líra”.

A jeles kutató, Debreczeni Attila tíz évvel ezelőtt Csokonait az „újrakezdések költője”-ként aposztrofálta. A nemzet és kultúra viszonyát a műben a nemzeti dicsőség és nemzeti karakter nemzettudatot is alakító összefüggéseiben vizsgálta.

A poeta halálának 200. évfordulóján a városnak tisztázni kell viszonyát az igazi Csokonaihoz.

(vitéz)

Bod László Csokonai-pannója az Aranybika Hajós Alfréd Termében látható

Rigaszbűne és bocsánata

Az idén lett volna hatvanéves Hondromatidisz Rigasz, görög származású – Ptolemaioszban született, emigránsok gyermekeként Magyarországon felnőtt – szobrászművész, aki élete utolsó két évtizedében Debrecenben élt, és jellemző bohémiséggel együtt volt meghatározó alakja művészeti közéletünknek. 53 évesen halt meg.

A DOTE Elméleti Galériájában rendeztek egy emlékkiállítását, ám a valódi emlékezés máig hiányzik. Nekem is késve jutott eszembe a dátum, pedig törzshelyei mellett elhaladva mindig emlékszem egy-egy kedves gesztusra, történetre. Arra is, hogy Mester utcai műtermében 1995. január 1-jén többen is – köztünk nem egy művészttárral – a meszelt falra írtuk kézjegyünket egy újjévi koccintás után.

Lapozgattam a feljegyzések, cikkek, katalógusok között. '95 májusában „A bűn és a bocsánat szép harmóniája” címmel írtam a görög héten nyílt ki-

állításáról. Miközben a szelíd szemlélődést a drámai tartalommal ötvöző Átölelve, Mártírok, Anya gyermekével, Ragaszkodás című szobrokra, a férfínó kapcsolat, a test és lélek szeretetszövetségének hangsúlyozására, Krisztus-szobrainak apropóján a megváltás tragikus hiábavalóságára, az Irgalom gótikus imájára, a bűn és a bocsánat

Hondromatidisz Rigasz: Anya gyermekével (bronz)

harmóniájára hívtam fel a figyelmet, hiányoltam az új szobrokat. Szó szerint idézem: „az anyag egyfajta retrospektív jelleget öltött, alig találok frissebb alkotásokkal.” S fájjalva kérdeztem: mikor látni Hondromatidisz Rigasz új szobrai?

Ott vannak a munkái köztereken: más művei között az Anya gyermekével és a Várandós című mész-kőfaragás, bronz-mész-kő kútfigurája, bronz Csontváryja és Holló Lászlója, Móricz Zsigmondja, a görög fájdalomról szóló és háborús emlékműve, intézményekben pedig az Ölelkező, a Torzó, a Szerelmespár című márványszobra.

Rigaszbűn szerintem régen megbocsátotta, hogy felróttam neki az újabb munkák hiányát. Utólag úgy tűnik: mintha már halála előtt lezárta volna az életművét. De sokan nem tudjuk megbocsátani az ő bűnét. Rigasz bűne ugyanis az volt, hogy korán meghalt.

Vitéz Ferenc

Debrecen apoteózisa

„Áldott város, Magyarország szíve. – Ville bénie, coeur de la Hongrie.” Ez a mottója annak a kis füzetnek, amelyet a neves tudós, Hankiss János írt, s amely éppen 70 évvel ezelőtt jelent meg a Debreceni Szemle kiadásában „Debrecen francia apoteózisa” címmel.

Hankiss tanár úr, aki a Szemle felelős szerkesztője volt, munkáját „Dr. Vásáry István-nak, a külföld képzeletében élő, eszményi Debrecen megvalósítására törő polgármesternek” ajánlotta. Ha el is tekintünk ma a képzelet egyre számosabb eszközzel gátolt megvalósításának aktualitásaitól, magától a képzelettől nem lehet.

A filológiai aprólékosságot mellőzve: Debrecenről két történelmi kalandregény is született Franciaországban a 19. század közepén. Adrien Robert munkája 1711. június 15-ének délutánján kezdődik a Pestről Debrecenbe vezető úton, s az író szerint Debrecen „megostromolni való vára” az ország kulcsává lép elő, ahonnan ki kell verni a törököt. Nyilvánvaló, hogy a dátum, a helyszín és a „Debrecin” térképmelléklet is fikció. Mint ahogy a névokon, Célemence Robert Debrecen-apoteózisa – „Kossuth, avagy a magyarok” címmel – szintén jelképként választotta a várost történetének egyik helyszínévé. Hankiss úgy vélte: az író számára Debrecen már 1851-ben „a világszabadság eszméjének egyik fővárosa, amelyet gazdagon és aprólékosan színezt ki fantáziája”.

A szöveg azért érdekes, mert nem a magyaroknak szólt, s a szabadság őrvárosaként Debrecen a magyar nemzetportré meghatározója lett. Lehet, hogy álom-Debrecen volt ez, azért az eszmények máig megmaradtak...

V. F.